

Nr 184.

Av herr Kyling m. fl., om uppflyttning i högre lönegrad av vissa tjänster hos kammarkollegiet.

I proposition nr 241 till 1952 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen godkänna förslag rörande lönegradsplaceringen för vissa tjänster. Enligt förslaget skulle de två första arkivarierna hos kammarkollegiet fortfarande vara placerade i lönegrad Ca 29.

Med anledning därav hemställdes i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr Lundqvist m. fl. (I: 523) och den andra inom andra kammaren av herr Kyling m. fl. (II: 690), att riksdagen måtte besluta att nämnda arkivariier skulle uppflyttas till lönegrad Ca 31.

Därvid anfördes bland annat:

I betraktande av det synnerligen stora antal fastigheter, som äro av krono- eller ecklesiastisk natur, måste det ofta rörande en del av dem uppkomma frågor av rättslig art, exempelvis om äganderätt, nyttjanderätt, servitutsrätt, vattenrätt och fiskerätt.

Många av dessa fordra för sitt besvarande kännedom om förhållandena, sådana dessa gestaltat sig längre tillbaka i tiden, en kännedom som vinnas genom arkivutredning.

Inom statsförvaltningen verkställes dylik utredning dels av lantmäteristyrelsen, beträffande frågor som ligga inom styrelsens verksamhetsområde, dels av de två förste arkivarierna hos kammarkollegiet. Titeln "arkivarie" är således missvisande, då de uteslutande syssla med utredningsarbete. De äro för närvarande placerade i lönegrad Ca 29.

A lantmäteristyrelsens utredningsbyrå tjänstgöra för närvarande en byråchef i lönegrad Ca 37 och en byrådirektör, numera i lönegrad Ca 31.

Kollegiets arkiv har numera, bortsett från lantmäteristyrelsens arbetsområde, blivit vad man kan kalla en central för arkivutredningar inom statsförvaltningen. Frånsett kungl. remisser kan en hänvändelse till kollegiet ta formen av anhållan om arkivutredning eller om kollegiets yttrande, vilket i sin tur kan föranleda dylik utredning.

En blick på arkivets för närvarande obesvarade remisser utvisar huru mångskiftande dessa äro:

kungl. remisser 4, angående äganderätten till Karlskrona stadskyrkogård, angående hemmanet Övre Gorgeån 1³ i Jokkmokks socken tillkommande rätt till skog, angående delning av Bygdeå och Nysätra kompaniers invalidbeväringsskassa, angående fältmarskalken greve Tolls arvingars rätt till inlösen av de Trippska hemmanen i Halland; domänstyrelsen 2, angående kronans fiskerätt i viss del av Byskeälven, angående hemmanen Backgården

1² och 1⁷ i Finnerödja socken tillkommande rätt till utsyning av husbehovs-
virke å kronan numera tillhöriga skogar inom Laxå bruks område; fiske-
ristyrelsen och fiskeriintendent 2; lantmäteristyrelsen, överlantmätare, di-
striktslantmätare 11; inskrivningsdomaren i Sevede och Tunaläns domsaga
angående sökt lagfart för Vimmerby kyrka å vissa fastigheter i Vimmerby
socken; länsstyrelser 4; Askersunds stad angående äganderätt till viss
mark; stiftsnämnder och kyrkoråd 11. Vidare enligt 10 § lagfartsförord-
ningen vilandeförklarade ansökningar om lagfart å Spärringetorp 1¹ i
Viiby socken, å 55 stycken Vadstena stads fastigheter, å stadsägorna nr 63,
64, 65 och 66 i Gamleby municipalsamhälle, å stadsågan nr 110 i Kungs-
backa stad.

En särskild art av utredningar äro de i tvistemål på grund av remisser
från domstolarna, underrätter, hovrätter och högsta domstolen. Då dylika
ärenden måste av arkivet handläggas med förtur, inneligga för närvarande
endast 2, nämligen ägodelningsdomaren vid Göteborgs rådhusrätt angående
äganderätten till stadsägorna nr 7518 och 7519 i Göteborg ävensom hovrät-
ten för Övre Norrland i mål mellan delägarna i Porski skifteslag med flera
å ena och kronan å andra sidan angående bättre rätt till strömfall med mera.

För verkställande av utredningarna fordras av förste arkivarierna god
kännedom om de handlingar, som kunna vara av betydelse, ej blott i kolle-
giets eget arkiv, som i huvudsak omfattar tiden från och med år 1700, utan
även i övriga arkiv uti Stockholm och landsorten. Av dessa anlitas sär-
skilt riksarkivet med dess underavdelningar (kammararkivet med flera)
och lantmäteristyrelsens arkiv samt landsarkiven.

Det torde väl vara mera sällan utredningarna behöva sträcka sig tillbaka
till medeltida förhållanden. I varje fall lägger bristen på källmaterial of-
last hinder i vägen härför. Att däremot en utredning får begynna med för-
hållanden under konung Gustaf I:s tid är icke ovanligt.

I den mån genom utredning vunnen kännedom om faktiska förhållanden
ger anledning till slutsatser i en rättsfråga, ankommer även på förste arki-
varierna att yttra sig härom. Detta kräver god kännedom om tidigare och
nuvarande lagstiftning, om rättsfall och om förefintlig litteratur.

I propositionen har för förste arkivarierna i krigs- och riksarkiven, nu
i lönegrad Ca 29, föreslagits placering i lönegrad Ca 31. De arbetsuppgifter,
som åvila förste arkivarierna hos kammarkollegiet, äro, som av ovanstå-
ende framgår, minst lika krävande som nyssnämnda tjänstemäns och torde
icke ha någon motsvarighet inom statsförvaltningen samt avse mången
gång högst betydande värden. En placering av dessa två tjänstemän i nämnda
lönegrad, Ca 31, synes i betraktande härav väl motiverad.

I sitt utlåtande nr 230 avstyrkte statsutskottet dessa motioner såväl som
ett flertal andra innefattande yrkanden om förhöjd löneställning. Utskottet
anförde bland annat att det måste anses naturligt, att ett lönegradsförslag
sådant som det då föreliggande icke kunde vara i allo invändningsfritt och
att på vissa punkter ojämnheter i lönegradshänseende förefunnos såväl upp-
åt som nedåt. Utskottet framhöll att, därest framdeles skäl ansåges förelig-
ga för jämkning i lönegradsplaceringen av vissa tjänster eller viss grupp av
tjänster, frågan därom kunde prövas i vanlig ordning i samband med den
arligen anslagsbehandlingen.

Riksdagen biföll denna utskottets hemställan.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 har kammarkollegiet anfört bland annat (sjunde huvudtiteln 4):

Inom statsförvaltningen finns två förste arkivarier, nämligen kollegiets båda juristarkivarier, vilka fortfarande är placerade i Ca 29. Vid 1952 års riksdag väckta likalydande motioner (I: 523, II: 690) om uppflyttning till Ca 31 av dessa befattningshavare resulterade i en hänvisning att upptaga frågan i samband med kollegiets anslagsäskanden. Med hänsyn till det kvalificerade arbete, som åligger kollegiets förste arkivarier, vilka ofta har att utreda och bedöma förhållanden av vikt för aktuella, mången gång svårösta rättsfrågor, finner kollegiet deras eftersläpning i lönehänseende, i förhållande till andra, övervägande med administrativa uppgifter sysselsatta förste arkivarier, föga skälig. Ehuru båda förste arkivarierna anses böra uppflyttas till Ca 31, vill kollegiet med hänsyn till kravet på sparsamhet i statsutgifterna f. n. föreslå uppflyttning endast av den förste arkivarie, som enligt 28 § i kollegiets instruktion är utsedd till chef för arkiv- och registratorskontoret.

Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen funnit kollegiets hemställan icke föranleda någon åtgärd.

Utöver de i de föregående motionerna omnämnda ärenden ha utredningar och yttranden av arkivet infordrats i bland annat följande större ärenden:

Kungl. Maj:t i anledning av riksdagens anhållan (1952, nr 293) om utredning angående enskilda hemmans utsyningsförmån på kronoparken Böda (riksdagens revisorer 1951 § 28),

försvarets fabriksstyrelse angående äganderätt m. m. till tomterna nr 46, 47, 48 och 51 samt Havretäppan inom Eskilstuna stad,

fiskeriintendenten i nedre norra distriktet angående äldre fiskeförhållanden i vissa norrländska älvar,

kyrkorådet i S:ta Clara församling, Stockholm, angående äganderätten till församlingens kyrkogård,

högsta domstolen angående ansökan om resning i mål angående tillstånd till laga skifte å fastigheten Sörbo Norra 1¹ och å Kvarnåsens skifteslag i Ockelbo socken,

domänstyrelsen med anledning av förfrågan av Lotsarnas jaktvårdsförening i Oxelösund angående jakträtten vid vissa mindre öar och skär i Södermanlands skärgård,

Vadsbo häradsrätt angående rätt till fiske kring Hertzholmarna i Vätern samt Årås bruks rekognitionsrätt.

Under återopande av vad som förekommit i denna fråga och med hänsyn till att synnerligen krävande utredningsarbete, ofta avseende betydande värden, i lika hög grad åvilar bägge första arkivarierna hos kammarkollegiet hemställa vi,

att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionen måtte besluta, att två förste arkivarier hos kammarkollegiet uppflyttas från lönegrad Ca 29 till lönegrad Ca 31.

Stockholm i januari 1954.

Folke Kyling.

Elis Håstad.

Olle Dahlén.

Abel Andersson.

Ellen Svedberg.

Samuel Norrby.

*Gustaf Nilsson
i Göingegården.*

Olov Rylander.

Birger Gezelius.

Margit Vinge.

*Per Persson,
Norrby.*

Carl Lindberg.

Eva Karlsson.

Carl E. Johansson.

Jean Braconier.

*Ivar Jansson,
Kalix.*